

Lakhatási diagnózis és beavatkozási terv

Kesznyéten

Lakhatási diagnózis és beavatkozási terv

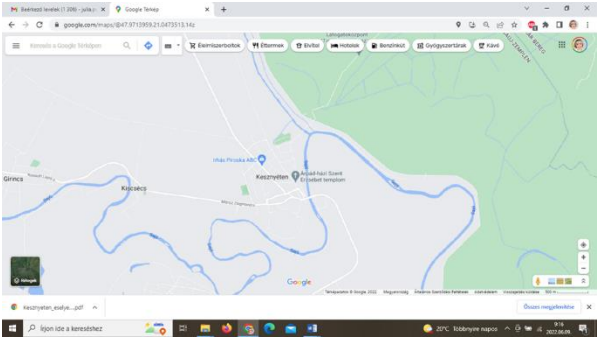
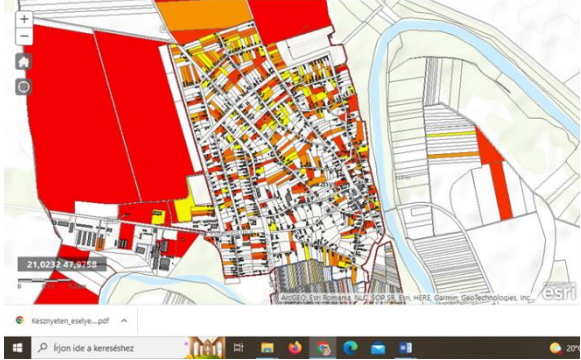

Kesznyéten

Borsod-Abaúj-Zemplén megye

Tiszaújvárosi járás

Szervezet neve:

Dátum: 2022. június

	<p>Terület: 36 km² Lakónépeség: 1717 Jogállás: Község Járás: Tiszaújváros Megye: Borsod-Abaúj-Zemplén</p> <p>Társadalmi, gazdasági és infrastrukturális szempontból kedvezményezett település [105/2015. (IV. 23.) Korm. rendelet]: <u>IGEN/NEM</u></p> <p>Jelentős munkanélküliséggel sújtott település [105/2015. (IV. 23.) Korm. rendelet]: <u>IGEN/NEM</u></p>
<p>Település térképe</p>	<p>Jogosultság adatok</p>
	
<p>Eladósodottság-térkép</p>	<p>Szegregátum-térkép</p>

ADATTÁBLA

	KSH adata	HELYI BECSLÉS
Település neve	Kesznyéten	
Megye	Borsod-Abaúj-Zemplén	
Járás	Tiszaújvárosi	
Programba vonás köre	4	
Szervezet neve		
Lakosságszám (2021)	1717	
Lakosságszám változása 2021/2012 (%)	93%	
15 év alattiak aránya (2021)	23,8%	
15 év alattiak létszámának változása 2021/2012 (%)	94%	
60 éves és idősebbek aránya (2021)	17%	
60 éves és idősebbek létszámának változása 2021/2012 (%)	94%	
Lakásszám (2011)	647	
Üres lakások száma (2011)	59	
Lakosság száma a szegregátumban (2011)	401	
Lakásszám a szegregátumban (2011)	108	
Lakosság száma szegregációval veszélyeztetett területen és szegregátumban együtt (2011)	401	
Lakásszám szegregációval veszélyeztetett területen és szegregátumban együtt (2011)	165	
Lakások száma (2019)	646	
Közüzemi vízhálózatba kapcsolt lakások száma (2019)	366	
Közcsatornába bekötött lakások száma (2019)	0	
Áramszolgáltatásba bekötött lakások száma (2019)	608	
Gázszolgáltatásba bekötött lakások száma (2019)	397	
WC nélküli lakások száma (2011)	189	
Vályogházak alapozás nélkül (2011)	101	
Egy szobára jutó lakó (2021)	0,9	
Egy főre jutó szja alap, Ft (2019)	1544199 Ft	
Egy főre jutó szja alap eltérése a hasonló helyzetű települések átlagától,% (2019)	103%	
Medián lakásár, Ft (2019 és 2020 adásvételei alapján)	2600000 Ft	
Lakástranzakciók száma (2019 és 2020 évek összesen)	45	
Kiinduló kvóta érték kerekítve	12	

1 A település leírása

1.1 A település pozíciója (1-1,5 oldal)

A fejezet tartalma

A település fekvése, távolsága a járásközponttól, megyeszékhelytől, nagyobb munkaerőpiaci központtól, illetve közösségi közlekedés helyzete. Növekvő vagy csökkenő lakosság, el- és bevándorlás mértéke, szegregátumban élők/roma lakosság aránya. Helyi és térségi gazdaság munkaerőfelszívó képessége a célcsoport szempontjából. A településen elérhető szolgáltatások. A célcsoportot érintő, lakhatási és foglalkoztatási szempontból releváns önkormányzati fejlesztések felsorolása az elmúlt időszakban.

Kesznyéten Dél-borsodban, Miskolctól 36, Tiszaújvárostól 6 km-re található a történelmi Zemplén vármegye legdélibb szegletén, ott, ahol hajdanán a még szabályozatlan Tiszába torkollott a Sajó. A 1876 lakosú (2019-ben 1717 fő) kisközség akár a folyóvizek falva is lehetne, hiszen határában található a Takta és a Hernád-csatorna is a Sajóval, amely ma már az egykori torkolattól néhány km-rel odébb ömlik a Tiszába. Ezek a halakban gazdag folyók a történelem során a megélhetést és a vízi közlekedést biztosították az itt élő népeknek. A települést övező több ezer hektárnyi értéri rétnek és legelőnek köszönhetően, pedig Kesznyéten évszázadokon át híres volt hagyományos legeltető állattartásáról. Az egyik nevezetessége, a Tisza folyó holtága mellett kialakított Tájvédelmi Körzet, amelyet 1990-ben nyilvánítottak védetté. A több mint 6000 hektáros területen sűrűn váltakoznak a ligetes kaszálók, füzesek és mocsarak. Madárvilága rendkívül gazdag, közel 200 madárfaj költ, vagy vonul át itt rendszeresen. A Tájvédelmi Körzetben az ősi magyar állatfajták közül ismét tenyésztik a szürke marhát és a racka juhot. Kesznyétenben kiépített látogatóközpontja szállást is kínál, vendégeit pedig egy horgászto is várja. Mellette agrár-környezetvédelmi mintagazdaság működik. A természetmegőrzési NATUTA 2000 területekkel együtt 42 000 hektáron terül el a természeti kincs. A földterületek ma állami ill. magántulajdonban vannak. Az önkormányzatnak nincs saját tulajdona a földterületen, pedig korábban a TSZ munkát és megélhetést biztosított az itt lakóknak.

B.-A.-Z. megyei Kesznyéten amely ugyan a térségközpont Tiszaújvárostól mindössze 6 km-re található, de társadalmi-gazdasági helyzetét tekintve olyan távol áll tőle, mintha nem is egyazon országhoz tartoznánk (polgármester) A fejlődésbeli különbségek a község periférikus elhelyezkedéséből adódik

Lakosság száma 2010-től folyamatosan csökken, 10 év alatt 200 fővel csökkent a lakosság száma, 2019-ben 1717-en voltak. A település méretéhez képes alacsony a népsűrűség és a környező hasonló településekhez viszonyítottan is.

Évente 30-35 gyermek születik, ami járási viszonylatban arányosnak mondható, a halálozások száma ettől elmarad (évi 20 fő körül) ezért a település nem mondható öregedő társadalmúnak. Ezt tekintetbe véve az elmúlt 10 évben természetes szaporodás figyelhető meg a településen. Ennek ellenére a lakosság száma csökkent, tehát alapvetően fiatalodó a közössége, de mégis fogyás mutatkozik.

Az **oda és elvándorlások** arányait tekintve ez azzal magyarázható, hogy minden évben magasabb az elvándorlók aránya, mint a településre telepedőké. Volt olyan év is (2015) amikor közel kétszerese volt az elvándorlók aránya a bevándorlókénak. A vándorlási egyenleg tehát 10 év viszonylatában mindig negatív tartományban van, fogyás tapasztalható, kivéve a 2018-as évet, amikor 3 fővel meghaladta a bevándorlási arány az elvándorlókét. Sajnos ez nem jelentős létszám. A környező településeken ilyen magas elvándorlási arány nem figyelhető meg.

Az utóbbi években a településre az elvándorlás jellemző, főként a közeli városba (Tiszaújváros). A munkalehetőség, valamint a gyermekek képzése, fejlesztése a mérvadó a költözés mérlegelésében. A felsőfokú tanulmányokat folytató fiatalok nagy része nem tér vissza a településre, ami szintén növeli az településről elvándorlók számát.

Településünk népességének utánpótlásában, túlnyomó többségben a roma lakosság aluliskolázott, szakképzetlen csoportja játssza a főszerepet. Kesznyétenben népes roma kisebbség él, többnyire szegregáltan a település jól elkülöníthető és területileg körülhatárolt részén. (HEP)

A lakosság 60 %-a **aktív korú**, tehát 18 – 59 évesek. Az öregedési mutató messze elmarad a járási adatoktól.

A **munkanélküliség** jól láthatóan a közmunka programnak köszönhetően jelentősen javult. 2014-ben felére esett vissza az arányuk. S bár azóta emelkedés tapasztalható, a munkanélküliségi mutató nem éri el a 2014 előtti arányt. Jelenleg az aktív lakosság közel 14%-a munkanélküli és a munkanélküliek 60 %-a tartósan az. A munkanélküliek aránya jóval magasabb, mint a járásban, de a tartósan munka nélkül lévők aránya hasonló a járásban is.

Pályakezdő munkanélküliek aránya 2015-től jelentősen csökkent, de feltételezem, hogy ez az elvándorlással mutat korrelációt.

A tiszaujvárosi járásban az a fizetések jóval magasabbak, mint más borsodi járásban, közel a 1,5 millióhoz. Ehhez képest Kesznyétenben a jövedelem évi 700 E ft körül van, ami viszonylatában kevésnek számít.

Jó a közlekedés, az útvonalak felújítottak a település könnyen megközelíthető autóbusszal. Vasúti közlekedés nincs.

A munkaerő elvándorol a településről. Az aktív korú, szakképzett és munkaképes férfiakat az építőipar szívja el. Helyi vállalkozók viszik a munkásokat, mint alvállalkozók

dolgoznak a Dunántúlon, a főváros környékén vagy külföldön. Korábban szürke ill. fekete gazdaságban, mára azonban már hivatalosan is sokan dolgoznak.

Ennek okán 2022-ben már csak 30 fő a **közmunkás** a korábbi 100 ill. 200 főből. Általában nők, akik a helyi parkokat gondozzák. Aki képes munkát vállalni, az már elhelyezkedett.

Kesznyéten társadalmi-gazdasági szempontból **hátrányos helyzetű település**. A lakosság általában mezőgazdasági termeléssel foglalkozik. **A cigány lakosság aránya 40%**. A munkaképes lakosság körében 16% feletti a munkanélküliség, a romák esetében ez az arány 90%-os. A szegénységet mutatja, hogy az összlakosság 60%-a részesül valamilyen szociális ellátásban.

A **közös önkormányzati hivatal** székhelye Kesznyétenben található, állandó kirendeltséget működtet Girincs községben.

Bár a HEP szól arról, hogy van turistaforgalom a tájvédelmi terület miatt, a TeIR adatok szerint ez a nullával egyenlő, tehát ezek az adatok nem támasztják alá az idegenforgalmi aktivitást. A polgármester elmondása alapján annyira szűk réteget érdekel a madártan, hogy nem tudják az idegenforgalmat erre fűzni. A terület nagy része lápos-mocsaras, tehát csak szak-vezetéssel járható be, ezért a turizmus nem képzelhető el csak szakmai követéssel. Erre sem igény, sem apparátus nem merült fel.

Kevesen rendelkeznek személygépkocsival, és az új autók aránya is messze elmarad a járástól, és ez is csökkenő tendenciát mutat 2018-tól.

2018-ban épült új lakás, azelőtt és azóta sem. Kivéve a pályázati lakásokat.

A villamosenergia és gázfogyasztás messze elmarad a járási arányoktól.

Szolgáltatások:

A család- és gyermekjóléti szolgálat illetékességi területe: Kesznyéten, Girincs, Kiscséc, Muhi községekre terjed ki.

Kesznyéteni Roma Nemzetiségi Önkormányzat is működik.

Családok napközi otthon jelenleg 10 fő befogadására alkalmas.

Móra Ferenc Általános Iskola

Kesznyéteni Mesevár Óvoda és Községi Konyha – itt 3 és 5 között mozog a csoportok száma. 2019-ben 4 óvodai csoport látja el a 91 gyermeket. 2018-tól jelentősen csökkent a gyermeklétszám is.

Védőnői szolgálat minden nap működik a településen

Orvos (felnőtt-gyermek egyben) – betegforgalom meghaladja a járási adatokat

Coop abc, gyógyszertár és posta is elérhető

4 civil szervezet és 5 vállalkozás is üzemel a településen

Faluvédő és Faluszépítő Egyesület az Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program támogatási rendszeréhez, EFOP-3.3.1-16 Tanoda programok támogatása című felhívásra pályázatot nyújtott be. Az Emberi Erőforrások Minisztériuma EU Fejlesztések Végrehajtásáért Felelős Helyettes Államtitkársága 2017.03.02-án jóváhagyta a kérelmet. Támogatás összege: 18.850.000 Ft

A fejezet fő következtetései

Következtetések a település...

...térségi pozíciója tekintetében:

- rossz pozíció: nincsenek helyben munkahelyek és nincsen helyben elegendő szolgáltatás, és a térségi munkaerőpiac és szolgáltatások nehezen érhetőek el, a közlekedési viszonyok kedvezőtlenek, az útviszonyok rosszak, és a közösségi közlekedés nem megfelelő;
- **közepes pozíció: helyben viszonylag elégségesek, illetve a közelben elérhetőek a szolgáltatások, a munkaerőpiac viszont nehezebben érhető el. Ha van is munkahely a közelben, az nem kompatibilis a célcsoport munkavállalási képességeivel;**
- jobb pozíció: a munkaerőpiac viszonylag könnyen elérhető, vannak a közelben megfelelő munkahelyek, illetve jó közlekedési kapcsolatokkal rendelkezik a település, és a szolgáltatások is elérhetőek.

...vegyes társadalmi szerkezetének fenntarthatósága tekintetében:

- gettósodó település: a hátrányos helyzetű, roma népesség aránya nő a településen belül, a nem roma háztartások nagy arányban elköltöznek a településről. A települése lakossága jellemzően stagnál vagy nő;
- **billegő település: a hátrányos helyzetű, roma népesség aránya egyharmadnál magasabb, de kevesebb, mint a település lakosságának fele. A magasabb státuszú háztartások elköltöznek a településről. A település lakossága jellemzően enyhén csökken;**
- jobb státuszú, vegyes összetételű település: a hátrányos helyzetű, roma népesség aránya alacsonyabb, a nem roma lakosság közül a fiatalok egy része elköltözik a településről. A település lakossága jellemzően csökken.

1.2 A település szerkezetének leírása (fél oldal)

A fejezet tartalma

A település központja és a szegregátumok állapota, a szilárd útburkolattal való ellátottság, közműinfrastruktúra állása, a helyi adottságok alapján hol, melyik településrészen vannak a legkritikusabb (külön: árvizes részek) és a fejleszhető részek. Szegregátumok száma és elhelyezkedése. Van-e a településen elég lakható ingatlan, van-e elég felújítható ingatlan a településen, hogyan alakultak a lakóingatlan adás-vételek az elmúlt években.

Településünk népességének utánpótlásában, túlnyomó többségben a roma lakosság aluliskolázott, szakképzetlen csoportja játssza a főszerepet. Kesznyétenben népes roma kisebbség él, többnyire szegregáltan a település jól elkülöníthető és területileg körülhatárolt részén.

Kesznyétenben telepszerű lakókörnyezet a volt Lenin – jelenleg Sajó utca – Újtelep utca és környéke, valamint Vörösmarty és Táncsics utcák területén található, amely a Tiszalúc-Kesznyéten alsóbbrendű közúttól kezdődően a Hernádcsatornáig tart jól elhatárolható területen. A településen két szegregátum van 2011-es felmérés szerint, de nem különülnek el egymástól, egybemosódnak.

Miután magas a hátrányos helyzetű roma lakosság aránya a településen, szegényes, elhanyagolt porták a település minden utcájában található.

A szegregátum utcáit 2000-2003 közötti Phare programokból felújították, ezért szinte minden utca kiváló aszfaltozott. A házak nincsenek rossz állapotban, itt-ott vannak függönyajtók, rossz nyílászárók, tetők. Kevés a romos épület, de abban nem laknak. Inkább elhanyagoltak a házak és a telkek. Nem „telepi” jellegű, inkább falusias. Az utolsó utcában azonos kivitelű kockaházak (csok-os) lakások szegélyezik a szegregátumot.

Kesznyéten ma már **viszonylag kiépített infrastruktúrával** rendelkezik: telefon-és gázhálózat, vezetékes ivóvíz, javuló utak, házi orvos, gyógyszertár, posta, iskola és óvoda, számtalan bolt szolgálja a lakosság ellátását.

Külterületen 1 ingatlan van, ami nem lakáscélú, de közművesítve van.

A fejezet célja, fő következtetései

Következtetés a településre jellemző területi szegregáció jellegének és mértékének tekintetében:

- az egész település szegregátum;

- a településen belül a szegregált részek a település nagyobb részét teszik ki;
- **településen belül a szegregált részek a település jelentős hányadát, de kevesebb mint felét teszik ki,;**
- településen belül csak kisebb szegregált részek vannak;
- a szegregátum a fő településtesttől távolabb, elkülönült településrészként helyezkedik el;
- nincs szegregált rész a településen.

1.3 Lakhatással kapcsolatos fejlesztések (fél oldal)

A fejezet tartalma

A településen történt lakhatással kapcsolatos fejlesztések, amelyeket az elmúlt 10-15 évben valósítottak meg, külön hangsúllyal a 2014-2021 uniós programozási időszak EFOP telepprogramjára, esetleg az előző időszak TÁMOP telepprogramjára. A megvalósított programok eredményei (új, felújított lakások, bérlakások elosztásának módszere: milyen célcsoportoknak, milyen kiválasztással). A lakhatási körülmények javítását célzó szoft programokkal kapcsolatos vélemények feltárása is szükséges.

EFOP-1-6.2-16-2017-00089 (ESZA) Jövönk a tét! Újrakezdés komplex programokkal című pályázat is elindult a településen. A fizikai zárás 2022.

A lakhatási körülményeket javító beruházásaink EFOP – 2-4.1 ERFA

- Kesznyéten belterület 498 helyrajzi számon nyilvántartott 3147 m2 területű kivett lakóház, udvar megjelölésű belterületi ingatlanon történő meglévő épület átalakítása integrált lakókörnyezetben 2 db 50 m2 alapterületű lakássá,
- Kesznyéten belterület 604 helyrajzi számon nyilvántartott 1364 m2 területű kivett lakóház, udvar megjelölésű belterületi ingatlanon történő meglévő épület átalakítása integrált lakókörnyezetben 2 db 55 m2 alapterületű lakássá,
- Kesznyéten belterület 496 helyrajzi számon nyilvántartott 5054 m2 területű kivett lakóház, udvar megjelölésű belterületi ingatlanon történő meglévő épület átalakítása, bővítése integrált lakókörnyezetben 2 db 50 m2 alapterületű lakássá.

Csillagpont szolgáltatóház épült integrált helyen a szegregátumhoz közel és 342 m-es út is készült.

ÖNKORMÁNYZATI ÉPÜLETEK ENERGETIKAI KORSZERŰSÍTÉSE KESZNYÉTEN TELEPÜLÉSEEN Támogatás összege: 89.940.000 Ft A projekt azonosító száma: TOP-3.2.1-16-BO1-2017-00007

A Belügyminisztériumtól kapott felzárkóztatási támogatást felhasználva, döntően közfoglalkoztatás keretében, egy régi istállót átépítve alakították ki Kesznyétenben a közfoglalkoztatási telephelyet, 2014-ben.

A fejezet fő következtetései

A fejezet célja, hogy feltárja a lakhatási szegénység enyhítését célzó fejlesztésekkel kapcsolatos tapasztalatokat elsősorban a település vezetés oldaláról, mivel ezek a tapasztalatok alapvetően meghatározhatják, hogy az önkormányzat hogyan áll hozzá a jövőbeli hasonló célú fejlesztésekhez. Fontos lehet rávilágítani arra, hogy a pozitív vagy negatív tapasztalatok mögött milyen okok állhattak.

A két EFOP projekt nem a település „sikertörténete” – fogalmazott a polgármester. Sajnos a képzések, bár lezajlottak, alig tudtak munkát adni a résztvevők 10%-ának. Az alapiskolai végzettséget pótló programok nem javítottak a kompetencia-hiányokon. Sajnos a pályázati rendszer kötöttségei miatt jelenleg szabálysértési eljárás folyik a megvalósítókkal szemben, ezért nem jó érzése van a vezetésnek a támogatással kapcsolatban.

A szociális bérlakások nem kártyás villanyórával kerültek átadásra, mert az önkormányzatnak más volt az elképzelése a támogatásról.

Nem volt elég jelentkező a lakásokra, „*úgy kellett lasszóval összefogni az embereket*” – polgármester szerint.

Jelenleg is nagy a fluktuáció, mert azok, akik beköltöztek, sokszor inkább visszamennek a nagycsaládhoz, mert olcsóbb. Inkább a többgenerációs, zsúfolt együttélést választják, mert az gazdaságosabb és a gyermekekről való gondoskodás is egyszerűbb számukra.

Jelenleg is csak 26 fő él a lakásokban.

Felújított lakásokról van szó, 3 x 2 lakásos családi házat újítottak fel a pályázat keretében.

A kiválasztás pályázat útján valósult meg.

1.4 Az önkormányzat perspektívája és szerepvállalási készsége a programban (fél oldal)

A fejezet tartalma

Együttműködő, nem együttműködő, mennyire támogatja a településen belüli mobilizációt (szegregátumból kifelé, ha releváns) illetve a településről történő kifelé mobilizáció blokkolásához fűződik-e valamilyen érdeke? (pl. gyerekszám csökkenése a helyi intézmények működése miatt kockázatos, településüzemeltetéshez kapcsolódó közmunka, egyéb függőségi rendszerek)

Az önkormányzat együttműködő, bár negatív tapasztalatai vannak a telepési programokkal kapcsolatban. Ők már a 2000-es évek elejétől folyamatosan dolgoznak felzárkózást elősegítő projektekkel, bíznak annak hatásában.

Vállalják az ezzel járó terheket is. Szeretnék megállítani a településről történő elvándorlást. de úgy érzik nem tudják megakadályozni, hogy a fiatalok jobb életfeltételeket keressenek.

A szegregátum nem zavarja a település életét, hisz már a teljes faluban vannak hátrányos helyzetű, zömében roma emberek. A beköltözéseket azonban a szomszédság sosem támogatta, ez mindig konfliktusforrás volt.

Bár a bérlakás építésének sem állna útjába, inkább a meglévő ingatlanok felújítását javasolná, hisz a lakásállomány a lakosság számához és életvezetési szokásaihoz jól alkalmazkodik.

A fejezet fő következtetései

Következtetések az önkormányzat együttműködési készségét illetően:

- a bérlakásfejlesztéseket az önkormányzat alapvetően elutasítja;
- a bérlakásfejlesztésekkel szemben erős fenntartásai vannak (mivel eredendően konfliktusforrást lát benne), de ha kontrollálhatja, hogy hol és kik számára valósul meg, illetve a település egésze számára is látja az előnyét, akkor esetleg érdekeltté tehető benne;
- **a bérlakásfejlesztéseket támogatja, a lakáskörülmények javításának és a településfejlesztésnek az eszközét látja benne.**

2 A lakosság helyzete (1-1,5 oldal)

A fejezet tartalma

Foglalkoztatottság és jövedelmek szintje a célcsoport tekintetében: milyen típusú munkákat végeznek (közfoglalkoztatottság, alkalmi/idénymunkák, hetelés, stb.), milyen jövedelemért, ezekben körülbelül hány fő érintett. Legfőbb szociális problémák (élethelyzetek, devianciák, eladósodottság, uzsora, perspektívák, mely szolgáltatásokhoz nem férnek hozzá, nem megfelelő minőségű szolgáltatások). Családok szociális helyzetük szerinti besorolása.

Az 1876 (HEP) – 2019-ben már csak 1717 fő - lakosú Kesznyéten népségmegtartó képességét nehéz körülményekkel dacoló fejlődését mutatja, hogy történelme során egyszer sem éltek itt többen, mint most. Sajnos ezt kevés magyar településről mondhatjuk el. Kesznyétenről viszont megállapítható, hogy az egészségügy fejlődése sokáig kevésbé járult hozzá a népesség növekedéséhez, mert a halotti anyakönyvek tanúsága szerint-szörnyűséges adatok!-még 1895-ben is minden harmadik halott a gyermekek közül került ki, s a gyermekhalandóság csak 1965-re szűnt meg. Kesznyéten nem volt színmagyar község, 1880-ban a falu lakói közül 46-an még magyarul sem tudtak. A csekély szlovákság beolvadt a többségbe. A helyi romákat is elhurcolták, de sokan visszaszöktek a településre.

„Kesznyéten Községre továbbra sem jellemző a mélyszegénység. A statisztikai adatok és a segélyezési tapasztalatok alapján az egyik legsúlyosabb probléma a szegénységben élők, közöttük a roma népesség helyzetének fokozatos romlása.” (HEP)

A helyi tapasztalatok azt mutatják, hogy az alacsony iskolázottság, a tartós munkanélküli létből fakadó motivációs problémák, és a társadalmi előítélet jelenléte a munkaerő-piacra jutás fő akadálya, sokan

a középrétegből is eladósodnak és rosszabb életminőségben élnek. A családoknál sok esetben csak a férfi dolgozik.

A tapasztalatok szerint az elmúlt években folyamatosan növekszik a közüzemi szolgáltatók felé **hátralékkal rendelkező lakosok** száma Kesznyétenben. Az utóbbi két évben ennek ellensúlyozására egyre többen veszik igénybe az előre fizetés, ún. „kártyás mérőórák” felszerelésének lehetőségét. A lakásviszonyok jellemző problémái a közműdíj, illetve a lakáshitel tartozások. A rendelkezésre álló adatok szerint a családok a közműdíjat és a hiteltörlesztéseket is nehezen, illetve nem tudják teljesíteni. Számos ingatlanra van jelenleg végrehajtás.

A teljes lakosság kb. 40 %-a roma származású, a roma lakosság kb. 50- %-a él telepszerű környezetben. Ők a helyi önkormányzat jegyzője által megállapított foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülnek, általában ugyanez a kör teljes egészében, akik lakásfenntartási támogatásban részesülnek, valamint jogosultak gyermekvédelmi kedvezményre is. A helyi óvodában és az általános iskolában a gyermekétkeztetést díjmentesen biztosítjuk valamennyi jogosult gyermek számára, továbbá rendszeresen pályázunk a Magyar Államkincstárnál nyári gyermekétkeztetésre.

Néhány évvel ezelőtt volt jellemző, hogy a családgondozók kiemelték gyermekeket a családból, mert elhanyagolásban éltek, ill. sokszor fordult elő, hogy már a kórházból nem engedték hazahozni a gyermeket. Hirhedt pereskedés is elindult egyik évben, még a nemzetközi hírügynökség is hírt adott róla, amikor annyira sok volta családból kiemelés, hogy az a településen meghaladta a járási arányokat is. A család a gyermeket visszakarta, aztán elköltöztek a településről.

Ma már a „meghurcoltatás” miatt óvatosabban jár el a családsegítő.

A droghasználat is jellemző, mint minden más szegregátumban. Volt erőszakos bűncselekmény is a településen, ami nagy hírverést kapott a médiában. A dílereket rendre elkapják a rendőrök, de mégis virágzó üzletág a településen. Inkább a késő esti órákban jellemző a fogyasztás, napközben nem zavaró a jelenség.

Az uzsorázás is jellemző a településen, hisz sokszor kerülnek nehéz helyzetbe a családok, nem tudják beosztani a bevételt, ill. felhalmozódik a közüzemi tartozás is. Az uzsorások számáról nincs információ.

A fejezet következtetései

Családtípus	Családok száma
<u>Teljes nyomorban élő családok</u> : hosszabb távon is intenzív segítségre szoruló, alapvetően nincs munkaképes tagja a családnak, a család súlyos problémákkal küzd, tartós betegség/szenvedély-/mentális betegség jelen van. Teljes nyomorban élő család, akár magasfokú eladósodottság is jellemzi a családot. Ha van gyermek a családban, szülői kompetencia súlyosabb hiánya jelenik meg.	
<u>Minimális önfenntartó képességgel rendelkező családok</u> : megélhetési gondokkal küzdő család, de van olyan tagja, aki valamilyen szintű munkát végez, akár alkalmi/idénymunkát, akár közfoglalkoztatásban vesz részt. A gyerekekről alapvetően gondoskodnak. Fejleszthető a család munkaerőpiaci részvétele.	

Jobb helyzetű, viszonylag magasabb jövedelmű családok: viszonylag rendszeres munkával és jövedelemmel rendelkező család, ami nem feltétlenül jelent bejelentett munkából származik. Kiegyensúlyozottabb, rendszeres életvitellel rendelkeznek. Gyermeknevelési kompetenciáik viszonylag jók. Munkaerőpiaci részvétel fejlesztésére itt is szükség lehet.	
--	--

3 A lakásállomány helyzete (1-1,5 oldal)

A fejezet tartalma

Épületek állapota, az életveszélyes, illetve kritikus állapotú házak számossága, aránya a településen, illetve a szegregátum(ok)ban. Tulajdonviszonyok elsősorban a segítségre szoruló családok körében (legális tulajdonviszonyok, mennyire jellemző albérlet, uzsora bérlet, szívességi lakáshasználat), ezek mértékének becslése. Lakósűrűségi viszonyok vizsgálata (a statisztikai adatok és a valós helyzet összevetése). Üres ingatlanok, illetve megvásárolható ingatlanok (ház, telek) száma (kapcsolódóan az üres ingatlanok tulajdonosi viszonyai, tehermentesek-e, ténylegesen megvásárolhatók-e).

Kesznyétenben elégtelen lakhatási körülmények a korábban már hivatkozott és viszonylag jól körülhatárolható romatelepen fordulnak elő., veszélyeztetett lakhatási helyzet előfordul, hajléktalanság nincs. Az elégtelen lakhatási körülmények felszámolása érdekében telepprogramban szeretett volna részt venni a helyi önkormányzat az erre a célra kiírt TÁMOP-os pályázat benyújtásával, azonban ez megghiúsult, mivel a helyi roma nemzetiségi önkormányzat nem támogatta a célkitűzésünket. Ezt követően az EFOP szociális bérlakásépítési programja 6 szociális bérlakás felújításához és 32 fő integrációjához járult hozzá részben sikeresen. Jelenleg 26 fő él a lakásokban, nagy fluktuációval.

Jellegzetessége a falunak, hogy a vezetékes vízvezeték csak 1998-ban épült ki, ezért minden házban van ún. házi vízellátó, vagyis fúrott kút. Van aki ezzel locsol, de sokan ezt használják a vezetékes víz helyett. Ez ingyen van, esetleg a rászerezelt motor villamosenergia fogyasztását kell fizetni. Sokszor pang a vízellátás, mert messziről jön és Kesznyéten van a rendszer legvégén, tehát a háztartásokba érkező víz lehet, hogy 3 nappal korábban került a vezetékes rendszerbe. Ha bárhol csőtörés van, akkor Kesznyétenben nincs vízellátás.

Vannak a szegregátumban olyan házak, ahol kikötötték a villanyt és/vagy a gázt, de minden házba be van vezetve.

Vannak komfort nélküli házak, ahol nincs wc és fürdőszoba, itt sokszor fával tüzelnek.

A szennyvízelvezetés nem megoldott a településen (hasonlóan, mint Girincsen)

Külterületen 1 ingatlan van, ami nem lakáscélú, de közművesítve van. Ez a „míntagazdaság”, amit szinté roma-felzárkóztató program keretében létesítettek és minisztériumi kitüntetésben is részesültek itt Kesznyétenben.

Általában a nagyméretű családi ház a jellemző nagy portával. Ha az idős szülők a házakból kihalnak, az örökön rendszerint eladja az ingatlant. A korábbi évek valóban nagyszámú tranzakciót hoztak, több házat is eladtak. Jelenleg kb. 3-4 családi ház vár eladásra.

Az árak egy komfort nélküli házra 3 mill. körül vannak, de nagyon nyomottak az árak a településen. Nagy családi ház komfortos, nagy portával akár 8 mill forintért is eladásra került. Nincs már nagy érdeklődés a házakra itt, hiszen az elvándorlás a jellemző.

Az önkormányzatnak nincs saját tulajdonú bérlakása, sem ingatlanja. Van azonban legalább 3-4 üres telek, ami párszázezer forintért, bevezetett közművel eladó és önkormányzati tulajdon, építési telek.

A fejezet célja, fő következtetései

Lakástípusok (a lakott lakások tekintetében):	Lakások száma
életveszélyes házak	7 üres lakás romokba, de nem élnek benne
jelenleg nem életveszélyes, de kritikus állapotú házak, amelyeket nem érdemes felújítani	20 %
nem életveszélyes, de rossz állapotú házak, amelyek felújítással még egy időre lakhatóvá tehetőek (kb. 10 év),	50 %
jobb állagú házak, amiket érdemes modernizálni	25 %

4 A lakhatási beavatkozási terv

4.1 A lakhatási szegénység fő problémái (1 oldal)

A fejezet tartalma

Legfőbb lakhatási problémák és azok statisztikai adatok és becslések alapján való nagyságrendjének összegzése a szegregációt, a közmű ellátottságot (közmű elérhetősége, közműszolgáltatásokból kikapcsolt lakások), a lakásállomány javítását, a tulajdonviszonyok rendezetlenségét, az eladósodottság problémáit is érintve.

Zsúfolt lakásokban élnek az emberek, nagyon gyakori a 3 generációs együttélés, de ezt maguk választják a családok, mert könnyebben tudnak így gazdálkodni. A szegregátum utcáit nem szívesen hagyják el, kiskerten néhány apróságot megtermelnek, tárcsás mosógéppel mosnak. A kertek kerítettek, itt-ott hiányzik a kerítés csak. A nyílászárók viszonylag rendben vannak. Az utcák betonozottak és épek. A szegregátumban a telepekhez hasonlóan sok a kutya. A rágcsálók elszaporodása nem jellemző, bár a szegregátum szélén egy illegális szemétkerakó található. A lakásállományban fejlődés nem tapasztalható. Néhány kisebb javítást megcsinálnak a családok.

Fejlesztési szükséges a közösségi tereket – kiemelt figyelmet kell fordítani a Művelődési Ház felújítására, valamint a szolgáltatáshiányosság miatt családi napközi kialakítására a 0-3 éves korosztály számára. Meg kell vizsgálni szociális földprogram, szociális szövetkezet indításának a lehetőségét annak érdekében, hogy az itt élők további leszakadását megakadályozzuk és munkahelyeket teremtsünk.

Vannak a szegregátumban olyan házak, ahol kikötötték a villanyt és/vagy a gázt, de minden házba be van vezetve.

Vannak komfort nélküli házak, ahol nincs wc és fürdőszoba, itt sokszor fával tüzelnek.

A szennyvízelvezetés nem megoldott a településen (hasonlóan, mint Girincsen)

Külterületen 1 ingatlan van, ami nem lakáscélú, de közművesítve van. Ez a „míntagazdaság”, amit szinté roma-felzárkóztató program keretében létesítettek és minisztériumi kitüntetésben is részesültek itt Kesznyétenben.

Kesznyéten, Rákóczi u. 28.

Szerkezet: vélhetően beton vagy rakott kő alapozás, vályogtégla falak, fafödém, ácsolt fedélszék, cserépfedés. A falak vízszintesen és függőlegesen mindenhol megrepedve, a tető komplett cserélendő, de inkább az egész ház bontandó.

NEM ALKALMAS BÉRLAKÁSNAK ÉS CSOK-RA SEM!

Család-lakáshelyzet mátrix: elsősorban a segítségre szoruló családokra koncentrálva

Családtípusok Lakástípusok	Teljes nyomorban élő családok	Minimális önfenntartási képeséggel rendelkező családok	Jobb helyzetű, viszonylag magasabb jövedelmű családok	Adott lakástípusban a család helyzete szerint beazonosított családok száma összesen	Az adott lakástípusba tartozó családok száma összesen
azonnali életveszélyt jelentő lakás					
rossz lakásállag, még nem életveszély, de nem érdemes rajta semmit csinálni					
nagyon rossz állagú, de valami felújítással még egy ideig lakhatóvá tehető (5-10 év)	5	50	20		
olyan lakás, amit érdemes felújítani, modernizálni					
Adott családtípusban a lakhatási helyzet szerint beazonosított családok száma összesen					
Az adott családtípusba tartozó családok száma összesen					

4.2 Fő beavatkozási irányok kijelölése és prioritizálási szintek leírása (2 oldal)

A fejezet a feltárt problémák mentén megfogalmazza a lakhatási szegénységet enyhítő beavatkozások körét és a szükségletek alapján mutatkozó nagyságrendjét függetlenül attól, hogy jelenleg melyik beavatkozáshoz milyen szintű forrás áll rendelkezésre. A beavatkozások tehát diagnózis alapúak és nem csak az RRF által lehetővé tett intézkedésekre koncentrálnak, hanem mindazokra, amelyek a helyi szükségletfeltárás alapján elengedhetetlennek mutatkoznak a lakhatási problémák csökkentése érdekében. A beavatkozások kialakításánál érvényesíteni kell a beavatkozások egymásra épülésének szemléletét, tehát meg kell fogalmazni azokat a szoft programokat is, melyek a megalapozzák a lakhatás fizikai körülményeit javító beruházásokat.

A lakhatási viszonyok javítását célzó beavatkozások megalapozása érdekében az alábbi beavatkozások szükségesek:

- **Eladósodottság kezelésének kiterjesztése:** a már folyó adósságkezelési programot több családot szükséges bevonni, ennek érdekében első lépésként a családokban tudatosítani kell a probléma súlyát, az adósságok törlesztésének előnyeit, és együttműködővé kell tenni a családokat e téren. Fokozatosan fel kell mérni, hogy hány család érintett az eladósodottság problémájában, illetve közülük potenciálisan hány tehető együttműködővé.
- **Tulajdoni jogviszonyok rendezése:** szükséges megkezdeni a jogviszonyok rendezését, ezzel kapcsolatban jogi tanácsadást kell nyújtani a családoknak. Először azokra a családokra kell koncentrálni, melyek potenciálisan bevonhatóak a lakhatási programokba, de a tulajdonviszonyok rendezetlensége ennek akadályát jelenti.
- **Foglalkoztatás javítását célzó program:** a munkaerőpiaci mentor tevékenységére támaszkodva a lakhatási programokba potenciálisan bevonható családokra kell koncentrálni.

Lakhatási programok:

a **közműszolgáltatásokba való be-, visszakapcsolás** támogatása elsősorban a víz- és az áramszolgáltatás tekintetében. Az áramszolgáltatás esetében előrefizető villanyóra felszerelése.

Bérlakásfejlesztés tekintetében:

- **Krízislakások kialakítása:** szükséges a településen néhány olyan krízislakás kialakítása, ahová az életveszélyes lakhatási helyzet és súlyos családi konfliktusok esetén családok elhelyezhetőek. A Jelenlét pont dolgozói 10 életveszélyes ingatlant jelöltek meg a településen.
- **Bérlakások kialakítása a településen belül mobilizálható családoknak:** a

viszonylag jobb jövedelmi helyzetű, rendszerezett életvitellel rendelkező családok lehetnek az elsődleges célcsoport, köztük is azok a fiatal családok, akik szüleiknél túlszűfolt lakásban élnek. A településvezetés is azon családok mobilizációját támogatja a településen belül, ahol a szülők rendszeres munkaviszonnyal rendelkeznek.

4.3 Bérlakásfejlesztés beavatkozási terve (3-4 oldal)

Ez a fejezet már „csak” a bérlakásprogramra fókuszál és annak nagyságrendjének, céljainak és célcsoportjainak, illetve javasolt megoldási modelljének konkretizálását szolgálja. A fejlesztések nagyságrendjét a feltárt szükségletekből kiindulva kell meghatározni. A szükséglet alapján meghatározott fejlesztések nagyságrendjét a Kézikönyvben meghatározott szempontok szerint lehet korrigálni.

A településen üres szociális, önkormányzati tulajdonban lévő bérlakás nincs.

Telek 3-4 áll üresen, ami viszonylag olcsón megvásárolható. Ezek a telkek önkormányzati tulajdonban vannak, teljesen közművesített, építési telek.

Az EFOP 2.-4-1 projektnek köszönhetően felújításra került 6 szociális bérlakás, ahol jelenleg 26 fő él. Nagy a fluktuáció, mert sajnos nem tudnak önállóan, a családtól elszakadva boldogulni a fiatal szülők, gyermekkel.

Általában visszaköltöznek a szülőkhöz és inkább vállalják a zsúfolt, 1 szoba 1 család helyzetet, mert az egy háztartás vezetés, közös főzés-mosás, gyermeknevelés így sokkal könnyebb a fiataloknak és hosszú távon gazdaságosabbnak tűnik.

A férfiak általában eljárnak dolgozni, egy-egy helyi vállalkozó ad idénymunkát, hetelést az építőiparban alkalmazott, szakképzetlen munkaerőnek is. Az asszonyok gyermeket nevelnek, vagy közmunkások.

Az egy fő fizetése sokszor bizonytalan, ezért a családok egy részének bevétele, megélhetése nem stabilizált. Aki dolgozik és tervezetten alkotja a családot, azok pedig

nem szeretnék bérelni lakást, hanem saját házat szeretnék vásárolni. A településen erre az elmúlt években volt példa, hisz közel 50 ház került eladásra. Nagyon alacsony volt a családi házak ára az elmúlt években. Aki akart és tudott saját tulajdont vásárolni, az meg is tette.

Sokan nem akarnak Kesznyétenben megtelepülni, a fiatalok inkább az innen 6 km-re lévő, de sokkal jobb infrastruktúrával és szolgáltatási színvonallal rendelkező Tiszaújvárosba költöznek.

A település vezetése inkább a meglévő házak felújítását, fürdőszobával, wc-vel történő ellátását tartaná a település szempontjából fontosnak és kívánatosnak.

A bérlakásfejlesztés nagyságrendjét helyben módosító tényezők:

település közlekedési összeköttetései	a településre vezető utak állapota kifogástalan, tömegközlekedés csak autóbuszal
helyi gazdaság fejlesztését szolgáló beruházások megléte	többnyire mikrovállalkozások – kisboltok
helyben elérhető eladó és felújítható ingatlanok köre	nagy méretű több évtizedes családi házak nagy portával, zárt kerttel
közműinfrastruktúra	minden telken és házban közművesítés van, kivéve a csatornahálózatot. Az tejesen hiányzik a településről.
megvásárlandó ingatlanok tulajdonviszonyai	örökösöké
uzsora	korábban jellemzőbb volt, de most is működik
iskola, szociális szolgáltatások elérhetősége	bölcsőde – bővítésre szorul, óvoda, iskola és egyéb szolgáltatások elérhetősége jónak mondható
szegregátumok relatív mérete a településen	jól koncentrált, kevesebb mint a település fele, de nagy kiterjedésű

A bérlakásfejlesztés településhatárokon kívülre történő mobilizálás nagyságrendjét módosító tényezők:

településvezetés érdekelt a lakosság megtartásában	szeretné, ha a fiatalok a településen maradnának
konfliktusok a küldő és befogadó települések között (családi szint)	az integrált részekben a roma családokat nem szívesen látják
ellenállás a fogadó településeken a roma családok ellen	nem ismert
szegregátumok potenciális áthelyeződése a fogadó településen	nem ismert
helyi növekedés centrum (munkahely konkrét település)	Tiszaújváros

családok társadalmi kapcsolatrendszerének összetétele	szoros, gyakori a három generációs együttélés
céltelepülés árszínvonala(alacsony, magas)	alacsony

A ténylegesen megvalósítható bérlakásfejlesztések megbecslése:

Bérlakásfejlesztések:

A potenciális célcsoport köréből a megvalósító szervezet szerint csak olyan családok tudnak ténylegesen élni a bérlakásfejlesztések adta lehetőséggel, akik megfelelően ösztönözöttek és együttműködőek, illetve van esély arra, hogy azzá tehető, továbbá rendszeres munkával és viszonylag magasabb jövedelemmel rendelkeznek. Figyelembe véve a 4 éves megvalósítási időszakot (a terv elkészítéséhez képest), az alábbi nagyságrendek vállalása lehet reális:

- településen belüli mobilizáció: teljes időszakban 3 család, ami egyben **3 bérlakás létrehozását jelenti a településen**

Indoklás:

Az új építésű házak nem javasoltak a település vezetése szerint, inkább felújított bérlakás javasolt.

Bérlakás beavatkozások tervezését segítő mátrix: igények és lehetőségek szerint kialakítható megoldás típusok

	Településen belül meglévő lakás	Új lakásépítés településen	Mobilizáció (településen kívüli lakás)	Összesen
Lakottan veszi meg a program a család lakását és felújítja (a család benne marad)	3			3
Üres lakást vesz a program				
A létrehozott bérlakásba olyan család költözik, akinek a megszállt lakhatása (lebontják, kilakoltatták)				
Túlszűfolt lakásból szétköltöző család költözik be				
Olyan család költözik be, akinek az előző lakása ezzel megüresedik, de a program nem veszi meg a lakást				
Olyan család költözik be, akinek az előző lakása ezzel megüresedik, és a program megveszi a megüresedett lakást				
Összesen				

4.4 Opcionális kiegészítő fejezet

Amennyiben a beavatkozási terv megvalósításában fontos további szervezeti együttműködés, vagy olyan, kifejezetten a településre jellemző kockázatok társulnak hozzá, amelyeket a fenti tematikus fejezetekben nem lehetett körbejárni azt ebben a kiegészítő fejezetben lehet megtenni.